

ภูมิอากาศจังหวัดมุกดาหาร

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 138 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2.7 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 642 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดมุกดาหารเป็นเขาสลับกับที่ราบสูงที่ปกคลุมไปด้วยป่าไม้ โดยมีที่ราบลุ่มอยู่ทางตอนกลางและทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด ส่วนบริเวณชายแดนทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดมีแม่น้ำโขงไหลผ่านและเป็นแนวกันพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดมุกดาหาร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดมุกดาหารมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดมุกดาหาร พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวัน และเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม โดยมีลมทิศใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ส่งผลให้มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดมุกดาหารเป็นเขาสลับกับที่ราบสูง ทำให้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน และจะมีอากาศหนาวเย็นมากในช่วงฤดูหนาว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.5 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงสุดได้ 42.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2541 และ วันที่ 24 เมษายน 2550 ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 3.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2506

ฝน

โดยทั่ว ๆ ไปจังหวัดมุกดาหารมีฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ระหว่าง 1,000 – 1,600 มิลลิเมตร ซึ่งพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกมากกว่าบริเวณอื่น ๆ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยมากกว่า 1,500 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดตั้งแต่บริเวณอำเภอกุมภวาปีและอำเภอไชยวานลงไปเป็นปริมาณที่มีฝนน้อยปริมาณฝนเฉลี่ยน้อยกว่า 1,200 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดมุกดาหาร 1,480.0 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก 120 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี มีปริมาณฝนเฉลี่ย 350.7 มิลลิเมตร และมีฝนตก 22 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 269.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2530

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดมุกดาหาร มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชา และลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 69 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2562 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดมุกดาหารมีทั้งหมด 14 ลูก และส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนมิถุนายน 1 ลูก (2515) เดือนกรกฎาคม 3 ลูก (2505, 2521, 2560) เดือนสิงหาคม 1 ลูก (2543) เดือนกันยายน 6 ลูก (2501, 2518, 2520, 2521(2), 2525) และเดือนตุลาคม 3 ลูก (2529, 2532, 2559)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดมุกดาหาร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศมุกดาหาร (ประมาณละติจูด 16° 32' 29.0" เหนือ ลองจิจูด 104° 43' 44.0" ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 138 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศมุกดาหาร ตั้งอยู่เลขที่ 72 ถนนสองนางสถิติย์ ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 49000 โทร. (042) 612009

หมายเหตุ

- สติปัญญาอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สติปัญญาอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2562

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา

กรมอุตุนิยมวิทยา

มกราคม 2563